

Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs

(mr. H.T. van der Meer; W. Dulfer-Visser; mr. N. Gunes)

Uitspraaknr. 99.075

Datum:

18 februari 2000

Seksuele intimidatie leerling basisschool; klacht ongegrond; PO.

De klacht

De ouders van een leerling van groep 3 van de basisschool klagen erover dat de groepsleerkracht ten aanzien van hun zoon een ten opzichte van de andere kinderen afwijkende aanpak en benadering heeft gehad, die onder meer naar voren komt:

- door hem regelmatig te knuffelen,
- hem van de andere kinderen apart en in haar bijzijn te houden,
- hem regelmatig voor hulp te begeleiden bij toiletbezoek, waarbij zij onder meer onnodig aan zijn plassertje zit;
- hem te straffen door hem een bontpetje op te zetten;
- en door hem overigens ook op verschillende andere manieren te intimideren.

Visie van partijen

De ouders delen mee dat hun zoon het vorige schooljaar, toen hij in groep 3 zat, van de groepsleerkracht les kreeg. Zij brengen naar voren dat zij in dat schooljaar diverse keren op school zijn geweest om zowel met de groepsleerkracht als met de directie van de school te spreken over een aantal voorvallen. Deze voorvallen hadden betrekking op onderwerpen zoals in de klacht omschreven.

De ouders hebben niet tegelijk met de groepsleerkracht en de directeur hierover gesproken; het waren afzonderlijke gesprekken. Over het knuffelen hebben zij in deze gesprekken met de groepsleerkracht niet gesproken, omdat zij dit een te pijnlijk onderwerp vonden. Ook hun zoon heeft niet aan de groepsleerkracht duidelijk gemaakt dat hij het knuffelen niet leuk vond; dat heeft hij wel aan zijn ouders gedaan.

De ouders hebben wel met de groepsleerkracht gesproken over het voorval dat zij hun zoon zijn kleren had laten uittrekken omdat die nat waren. De moeder was het er niet mee eens geweest dat de groepsleerkracht niet naar huis had gebeld om te vragen voor haar zoon droge kleren te komen brengen. Dit voorval hebben de ouders ook met de directeur van de school besproken.

Wanneer de groepsleerkracht in haar verweerschrift en ter zitting naar voren brengt dat hun zoon binnen de groep niet gemakkelijk viel en wat zij daaraan heeft gedaan, erkennen de ouders het door haar geschetste beeld ter zake en welke moeite zij heeft genomen. De ouders erkennen eveneens dat hun zoon in het schooljaar dat hij in groep 3 zat, erg nonchalant was in de wijze waarop hij naar het toilet ging. Niet alleen ging hij tamelijk laat, maar hij was daarbij eveneens slordig of onhandig.

Naar aanleiding van incidenten op 4 en 11 oktober, waarbij de groepsleerkracht onder meer hun zoon naar haar klas heeft meegenomen en zijn broek naar beneden heeft gedaan waarbij

zij aan de billen en het plassertje van hun zoon gezeten, hebben de ouders besloten aangifte te doen.

De groepsleerkracht deelt mee dat de mededeling van de ouders, dat zij het vorig schooljaar ten aanzien van hun zoon een andere aanpak verkoos dan ten opzichte van andere kinderen, juist is. Dit stond in direct verband met de toen aanwezige gedragsproblemen van de betreffende leerling. Hij kwam in het begin van het schooljaar bij haar in de klas als de zondebok van de groep. Zij heeft hem in het afgelopen schooljaar geknuffeld en aangehaald, net zoals zij dit met de andere kinderen doet. De jongen heeft nooit te kennen gegeven dat hij het knuffelen of het aanhalen niet leuk vond. Ook de ouders en de directeur hebben haar dit niet verteld.

De groepsleerkracht ontkent dat van intimidatie, geweld of hardhandigheid sprake is geweest. De groepsleerkracht geeft ter zitting aan dat de leerling een druk kind was. Volgens haar heeft hij extreme reacties; het was altijd te hard. Wanneer hij werd geaaid, zei hij "au", prikken was knijpen en ook vasthouden deed pijn.

Ter zake van het begeleiden bij toiletbezoek geeft de groepsleerkracht aan dat dit precies twee keer gedurende het desbetreffende schooljaar heeft plaatsgevonden. Bij die gelegenheden heeft zij goede redenen gehad om hem te begeleiden. De leerling was nonchalant in de wijze waarop hij naar het toilet ging. Bij een gelegenheid heeft zij gemerkt dat zijn onderbroek nat was geworden, omdat hij deze nauwelijks naar beneden had gedaan. Het feit dat zijn onderbroek nat was geworden, merkte zij op het moment dat zij zijn plassertje bij het omhoog halen van zijn onderbroek daarin deed.

Met betrekking tot het voorval van het bontpetje merkt de groepsleerkracht op dat zij dit uitvoerig met de ouders heeft besproken, waarin zij kennelijk aan de ouders niet heeft kunnen duidelijk maken dat het om een spelsituatie ging. Van straf is daarbij geen sprake geweest. De groepsleerkracht ontkent dat zij ooit tegen de leerling heeft gezegd dat hij thuis niets mocht vertellen wat er op school gebeurde.

De groepsleerkracht ontkent dat zij op 4 oktober 1999 handelingen heeft verricht zoals de ouders deze hebben beschreven en geeft een omschrijving van de toedracht zoals die volgens haar was.

De groepsleerkracht betreurt het dat het kind bang voor haar is. Zelf denkt zij dat zij een goede verstandhouding met de leerling heeft en heeft gehad, die het haar mogelijk maakte om met succes aan zijn gedragsproblematiek te werken. Zij geeft aan dat de eerste brief van de LKC haar duidelijk heeft gemaakt dat er formeel een klacht over haar lag en wat deze behelsde. Op dat moment is voor haar ook duidelijk geworden dat de ouders aangifte bij de politie hadden gedaan. Later is aan de groepsleerkracht gebleken dat de directeur van de school en de leerlingencoördinator onderbouw van deze affaire op de hoogte zijn geweest.

Overwegingen van de Commissie

Wat betreft de klacht dat de groepsleerkracht aan de leerling zou hebben voorgehouden dat hij niets van wat op school gebeurde thuis verder mocht vertellen is van belang dat enerzijds de groepsleerkracht dit heeft ontkend en anderzijds aan de Commissie geen feiten en omstandigheden duidelijk zijn geworden waaruit een aanwijzing zou zijn af te leiden dat dit zou zich hebben voorgedaan. Derhalve neemt de Commissie aan dat de groepsleerkracht aan de leerling niet op enige wijze heeft voorgehouden dat hij thuis niet zou mogen vertellen van wat zich op school afspeelde.

Wat betreft het voorval met het bontpetje heeft de groepsleerkracht naar het oordeel van de Commissie voldoende overtuigend naar voren gebracht in welke context dit voorval zich heeft afgespeeld en dat er van straffen op dit punt geen sprake is geweest. Gelet op de beschrijving

van de bewuste spelsituatie en hoe de leerling zich daarin bewoog, is de Commissie voorts van oordeel dat de groepsleerkracht niet behoefde te begrijpen dat zij ten gunste van hem had dienen in te grijpen om hem zodoende ten opzichte van de andere kinderen op een verantwoorde wijze in bescherming te nemen.

Ter zake van de gedragingen die voor de ouders de aanleiding zijn geweest om uiteindelijk bij de politie aangifte te doen van het onzedelijk betasten van hun zoon door de groepsleerkracht, merkt de Commissie op dat de groepsleerkracht ter zake van ieder van deze gedragingen zowel in haar verweerschrift als in de twee achtereenvolgende zittingen een consistente verklaring heeft gegeven, die op bepaalde punten door de ouders is onderschreven.

De groepsleerkracht heeft eveneens een verklaring gegeven waarom en op welke wijze de leerling op verschillende momenten in het klaslokaal is gebleven en dat de groepsleerkracht dan bij hem is gebleven of reeds in het lokaal aan het werk was, wanneer hij kwam. Er zijn de commissie op dit punt geen feiten of omstandigheden gebleken die aan de juistheid van deze gang van zaken kunnen doen twijfelen.

De Commissie ziet geen redenen te twijfelen aan de juistheid van de door de groepsleerkracht gegeven verklaringen over het begeleiden bij toiletbezoek, omdat er geen feiten en omstandigheden naar voren zijn gekomen, die een aanwijzing geven voor de onjuistheid van deze verklaringen, terwijl daarentegen de ouders zelf op een aantal punten een bevestiging hebben gegeven van de juistheid van deze punten.

De Commissie plaatst hierbij de kanttekening dat ter zake van sommige gebeurtenissen wellicht achteraf kan worden vastgesteld dat een andere aanpak gelukkiger zou zijn geweest, maar dit brengt nog niet met zich mee dat deze gedragingen tot gegrondverklaring van een zodanige ernstige klacht zouden moeten leiden.

De Commissie is daarom van oordeel dat de klacht niet gegrond is, omdat de Commissie voldoende ervan overtuigd is dat er geen sprake is geweest van het op welke wijze dan ook intimideren van de leerling dan wel het onzedelijk betasten van hem.

Van grote betekenis voor het ontstaan van deze klacht is in de ogen van de Commissie de wijze waarop de direct betrokkenen op school achtereenvolgens met de bezwaren van de ouders tegen de aanpak van de groepsleerkracht zijn omgegaan.

De groepsleerkracht heeft alleen met de ouders gesproken over het voorval van het doorweekt zijn van de kleren en over het voorval van het bontpetje. Zij is niet op de hoogte gesteld van de overige bezwaren, opgekomen naar aanleiding van alle andere gebeurtenissen, en met name die van 4 en 11 oktober 1999. Noch de directeur noch de leerlingencoördinator onderbouw en evenmin de ouders hebben de groepsleerkracht daarvan in voldoende duidelijke bewoordingen op de hoogte gesteld. De direct betrokkenen van de school waren hiervan op de hoogte.

De leerlingencoördinator onderbouw en de directeur van de school hebben alleen in algemene, vage bewoordingen, aan het eind van het schooljaar 1998-1999, met de groepsleerkracht gesproken over de bezwaren die er tegen haar aanpak waren opgekomen. Toen is wel in onderling overleg besloten dat de groepsleerkracht in het daaropvolgende schooljaar onderwijs ging geven aan groep 6. De directeur en de leerlingencoördinator onderbouw hebben niet de eigenlijke beweegredenen voor dit voorstel aan de groepsleerkracht kenbaar gemaakt. Evenmin hebben zij op een duidelijke wijze met de groepsleerkracht gesproken over de voorvallen van 4 en 11 oktober 1999, terwijl de groepsleerkracht aan hen wel met betrekking tot het voorval van 4 oktober een duidelijke verklaring heeft gegeven voor haar wijze van optreden.

Naar het oordeel van de Commissie is deze handelwijze niet alleen hoogst onprofessioneel geweest, maar tevens onaanvaardbaar, zeker vanaf het moment dat voor de directeur en de

leerlingencoördinator duidelijk was dat de bezwaren een zeer ernstige vorm aannemen. Immers wanneer jegens een betrokkene in de schoolgemeenschap bezwaren rijzen, zal deze doorgaans in de gelegenheid behoren te worden gesteld om zijn zienswijze te geven. Dit geldt des te sterker wanneer de bezwaren een ernstige aard aannemen zoals in dit geval. Juist in zo'n geval zal met de uiterste zorgvuldigheid en in overeenstemming met de daaromtrent geldende regels moeten worden gehandeld.

Uit de geschetste gebeurtenissen spreekt een volstrekt inadequate kennis bij de leerlingencoördinator omtrent de klachtenregeling en bij de directeur een in velerlei opzichten onjuiste toepassing daarvan. Tevens komt hieruit naar het oordeel van de Commissie naar voren - en dat is in dit verband zo mogelijk nog ernstiger - een ontbrekende kennis bij de directeur ten aanzien van de op 1 juni 1999 ingevoerde regelgeving omtrent het voorkomen van seksuele intimidatie van leerlingen.

Op alle punten hebben zowel de directeur van de school als de leerlingencoördinator onderbouw dan ook zowel de bepalingen van de klachtenregeling als de ter zake relevante wettelijke bepalingen met de voeten getreden. Zij hebben daarmee teweeggebracht dat de aanvankelijk ontstane, op zichzelf beschouwd minder ernstige, bezwaren jegens de pedagogische aanpak van de groepsleerkracht konden uitgroeien tot een aanklacht die direct de persoonlijke integriteit van de groepsleerkracht in het geding bracht. De Commissie is tot de overtuiging gekomen dat wanneer de bezwaren van de ouders van aanvang af op een juiste manier waren behandeld, deze bezwaren in de juiste verhoudingen zouden zijn gebleven en de groepsleerkracht daardoor ook nog in de gelegenheid zou zijn geweest om aan de hand daarvan haar pedagogische aanpak te corrigeren. Nu heeft onnodig een zodanige escalatie kunnen plaatsvinden dat de ouders ertoe zijn gebracht om aangifte te doen bij de politie van het onzedelijk betasten van hun kind en dat de groepsleerkracht daardoor langdurig arbeidsongeschikt is geraakt. Door deze hele ontwikkeling zijn beeldvorming en werkelijkheid ver uiteen komen te liggen.

Het oordeel van de Commissie

De Commissie komt tot de conclusie dat de klacht ongegrond is.

Advies aan het bevoegd gezag

De Commissie adviseert het bevoegd gezag:

1. De groepsleerkracht geheel te rehabiliteren.
2. Een ruimhartige toepassing te geven aan de voor het bevoegd gezag in deze situatie toch al bestaande verplichting tot reïntegratie van de groepsleerkracht.
3. Aan de groepsleerkracht de mogelijkheid te bieden op kosten van het bevoegd gezag tot het inwinnen van advies omtrent haar rehabilitatie en reïntegratie bij een juridisch geschoold belangenbehartiger.
4. De directeur van de school over te plaatsen, indien voor de reïntegratie van de groepsleerkracht overeenkomstig haar functie geen andere mogelijkheid openstaat dan dat zij op deze school terugkeert.
5. Het beleid van het bevoegd gezag ter zake en de implementatie daarvan aan de hand van het verloop van deze zaak nauwgezet te evalueren en dit zo nodig bij te stellen.
6. Op korte termijn aan de hand van de overwegingen van de Commissie en hetgeen het bevoegd gezag uit eigen waarneming over deze zaak ter kennis is gekomen, een functioneringsgesprek met de directeur van de school te voeren over de wijze waarop zij zich vanaf het begin af in deze kwestie heeft opgesteld en daarin te betrekken de verplichting dat

de directeur ofwel op dit punt gecoacht zal worden dan wel aanvullende scholing, bijvoorbeeld op het punt van conflictmanagement, zal volgen.